GEMEENTE WINTERSWIJK
zaaknr.
Dat. ontv. 26 JAN. 2024
doc.nr

Aan: het college van burgemeester en wethouders van Winterswijk.

Datum: 14 januari 2024.

Betreft: Zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan 'Goossensweg 7", plan identificatienummer: NL.IMRO.0294.BP2308BGGOOSSENSWG_OW01.

Zienswijze van:

Geacht college, geachte raadsleden,

Ongeloof
Tot op de dag van het binnenkomen van de desbetreffende aanvraag hebben wij ons niet kunnen indenken, voorstellen, voor mogelijk kunnen houden, dat er ooit een bestemmingsplanwijziging van een agrarische bestemming naar een woonbestemming zou kunnen worden afgegeven door de gemeente, dan wel provincie.

Het gaat om een uitzonderlijke aanvraag, het toevoegen van één nieuwe woning met een nieuw bijgebouw op een uniek stukje grond, een zeer sfeervol en waardevol landschap, waar nooit een woonhuis heeft gestaan. Vol ongeloof hebben wij kennisgenomen van deze ingediende aanvraag. Na een zorgvuldige verdieping uitte zich dit tot groot verdriet.

In het kort gezegd zal door het afgeven van een akkoord voor een woonbestemming met een nieuw erf, een nieuwe woning en een nieuw bijgebouw er afbreuk worden gedaan aan de waarden, die het karakteristieke gebied in zich heeft.
De aanvraag van de initiatiefnemer(s) in samenwerking met de gemeente is op verschillende onderdelen onvoldoende specifiek, niet meetbaar (niet controleerbaar) en niet realistisch. De rode draad door de gehele aanvraag draait om de wil om op het unieke waardevolle landschap te gaan wonen. Hieronder onze verdere uiteenzetting en zwaarwegende bezwaren.

Enclave Panovenhof is voor Nederland een uiterst zeldzaam gebied.
Het perceel waar de initiatiefnemer(s) voornemens zijn een nieuwe woning met een nieuw bijgebouw te bouwen is gelegen in de enclave Panovenhof te Winterswijk-Meddo. De **Stichting Staring Instituut** heeft hier een onderzoek verricht. Deze stichting concludeert dat de Panovenhof voor Nederland een **uiterst zeldzaam gebied** is waar op passende wijze mee omgegaan dient te worden. In hun aanbeveling staat dat het eerste en allerhoogste belang is de Panovenhof zoveel mogelijk **met rust te laten**. Het creëren van een nieuw erf, het bouwen van een nieuwe woning, een nieuw bijgebouw en het wonen en leven met de bijkomende dynamiek aldaar, zien wij niet als zoveel mogelijk met rust laten van het unieke stukje, zoals de Stichting Staring Intituut aanbeveelt.

Zwaarwegende bezwaren vanuit de omgevingsvisie Buitengebied Winterswijk.
De rechtmatigheid om het bestemmingsplan te wijzigen, een nieuw erf te creëren en er te kunnen wonen en leven is in strijd met de volgende stellingen uit de omgevingsvisie Buitengebied Winterswijk. In deze omgevingsvisie staat dat men cultuurhistorische waardevolle gebouwen kan hergebruiken, restaureren, herstellen etc. **Alleen functies die we expliciet niet bespreekbaar achten of functies die per saldo niet bijdragen aan de omgevingskwaliteit sluiten we uit.** (Pag. 84, onder keuze 9a)
De functie wonen, het creëren van een nieuw erf met nieuwe woning en nieuw bijgebouw draagt niet bij aan de omgevingskwaliteit, omdat er sprake is van:
1. aantasting van de flora en fauna en daarmee het Winterswijks karakteristieke cultuurlandschap.
2. aantasting van de cultuurhistorie.
3. aantasting van de woonomgeving van omwonenden in de enclave en anderen.

Flora en fauna; nieuw erf, nieuwbouw en wonen niet acceptabel in een uiterst zeldzaam agrarisch- en natuurlandschap.
Het perceel waar de nieuwe woning met een nieuw bijgebouw zou moeten komen is gelegen in en is omringd door waardevolle natuur kenmerkend voor het Winterswijks karakteristieke cultuurlandschap. Het plangebied wordt betiteld als waardevol landschap. Rondom dit perceel heeft Staatsbosbeheer gronden met hoge ecologische waarde. Op deze gronden hebben ecologen veldonderzoek verricht. Uit twee onderzoeken in 2022 blijkt dat er 14 soorten zijn aangetroffen die op de rode lijst staan. De resultaten van de onderzoeksrapporten van

de broedvogels en insecten van respectievelijk 2022 en 2023 verwachten wij binnenkort van Staatsbosbeheer te ontvangen. Deze laatste gegevens worden zeer binnenkort aangeleverd.
Het is de biotoop van de kamsalamander, die wettelijk Europees beschermd wordt. Op een afstand van ongeveer 50 meter van het plangebied worden met regelmaat volwassen kamsalamanders waargenomen. Dit in tegenstelling tot wat in de QuickScan staat vermeld. In de nabije omgeving van het plangebied zijn diverse poelen voor de kamsalamanders.
Daarnaast hebben in 2023 twee paren nachtegalen en de wielewaal gebroed aan de rand van het plangebied.
Wij zijn zeer verbaasd dat de QuickScan flora en fauna van de initiatiefnemer(s) in de maand februari heeft plaats gevonden. (Februari 2022) Een maand wanneer er nog geen broedvogels zijn, de insecten niet vliegen en de amfibieën in ruste zijn.
Elk initiatief dient passend beoordeeld te worden. Mochten deze plannen doorgezet worden dan is één van de eisen, dat de passende beoordeling **geen wetenschappelijke twijfel laat bestaan** over de gevolgen van het plan. Deze wetenschappelijke toets is dus veel strenger dan een reguliere voortoets of QuickScan, zoals nu in de aanvraag is opgenomen. Om bovenstaande redenen verzoeken wij u **geen initiatieven te vergunnen zonder voorafgaand een passende beoordeling** in de vorm van een volledige natuurtoets.

In de QuickScan staat beschreven dat in het plangebied intensief beheer plaatsvindt. In de afgelopen jaren was er geen sprake van intensief beheer. Het gras is de afgelopen jaren slechts 1 maal in het jaar gemaaid en afgevoerd, waarbij de boomgaard en de randen ongemaaid bleven. Door deze manier van beheer van de afgelopen tijden is het aannemelijk dat de natuurwaarden verder zijn toegenomen.

Wij hebben met een aantal ecologen gesproken. Zij zijn van mening dat je door wonen een stuk rust uit het landschap weghaalt. Zij vinden dat je deze inbreuk in de natuur niet kunt compenseren door elders bossen te verbeteren of poelen te creëren. De ecologen noemen dit compenseren **schaamgroen**. Je krijgt er dit stuk natuur niet mee terug. Dus in dit geval zal het niet bijdragen aan de omgevingskwaliteit. Een woonbestemming is onomkeerbaar, definitief en schept bovendien mogelijkheden tot nieuwe initiatieven, die niet beheersbaar en controleerbaar zijn in de toekomst. Compensatie van deze nieuwe woning met bijgebouw en nieuw erf door middel van een landschapsplan is dus feitelijk niet mogelijk. Het landschapsplan als compensatie is een noodgreep om een invulling te geven aan de wil om er een huis te bouwen.
Bovendien staat in de omgevingsvisie, dat er geen initiatieven toegelaten worden die tot gevolg hebben dat de basiskwaliteit ter plekke niet meer gehaald wordt.
Daarnaast hebben stilte en duisternis een hoge waarde in de omgevingsvisie. In de omgevingsvisie staat: "Duisternis heeft een positief effect op de ecologische kwaliteit. We willen deze kwaliteit beschermen". Het bouwverkeer, een nieuw erf, het wonen, het leven en de bijkomende dynamiek brengt overlast, geluid, meer licht, af -en aanrijden van vervoermiddelen met zich mee en creëert hiermee een negatieve invloed voor dieren door desoriëntatie, afstoting en aantrekking.
Uit de hoek van de boswachters blijkt dat zij zich momenteel ernstige zorgen maken om de natuur en roepen de overheid op om de natuur te beschermen. In onze ogen is het behoud van het karakteristieke landschap van het agrarische grondgebied en natuurlandschap voor de toekomst essentieel, met de flora en fauna die daarbij hoort.

Aansturing op het verbinden van natuurgebieden Gelders Natuur Netwerk en Groene Ontwikkelingszone.
In de omgevingsvisie buitengebied Winterswijk staat onder visie op gebieden het navolgende:
Zelf (de gemeente) sturen we aan op het verbinden van die gebieden, zodat grote aaneengesloten, verbonden natuur ontstaat. We willen de kwaliteit in en **rondom** de natuurgebieden **extra beschermen** en zullen daarom **zeer** terughoudend zijn in de groene ontwikkelingszones die deze kwaliteit (ecologie, rust, donkerte, milieukwaliteit) kunnen aantasten. Versterken en biodiversiteit staat in deze zonen voorop.
Op een afstand van ongeveer 200 meter van de Panovenhof ligt het Gelders Natuur Netwerk en Groene Ontwikkelingszone. Het ligt in de lijn der **verwachtingen dat in de nabij toekomst de Panovenhof zal aansluiten aan het GNN/GO.** Het is van belang dat de gemeente zich hierbij proactief opstelt, hierop anticipeert en hiermee de kwaliteit behoudt, die het karakteristieke agrarisch en natuurlandschap in zich heeft.

Cultuurhistorisch pand wordt een nieuw modern (land)huis met nieuw bijgebouw.
De initiatiefnemer(s) zijn voornemens op de fundering van een steenfabriekje/droogschuur een nieuwe woning met nieuw bijgebouw te bouwen. Ook dit zal niet bijdragen aan de omgevingskwaliteit van de Panovenhof, daar een woning compleet anders is als een kleine steenfabriek/droogschuur. In het voortraject is zelfs over een modern, maar passend gebouw gesproken. De aanvraag is op dit onderdeel onvoldoende specifiek, onvoldoende meetbaar (niet controleerbaar) en onrealistisch.

Daarnaast willen de initiatiefnemer(s) een nieuw bijgebouw bouwen op een plek waar geen fundering is en nooit een droogschuur heeft gestaan. Met deze plannen doen we de historie en het karakteristieke agrarische natuurlandschap ernstig tekort. Ook hier is het onomkeerbaar.

Wat ons bevreemd is dat de stichting Panoven door zowel de initiatiefnemer(s) als de gemeente niet in een mogelijke restauratie van het steenfabriekje/droogschuur is betrokken. De stichting Panoven houdt zich al ruim 15 jaar bezig met het cultuurerfgoed in de Panovenhof en heeft daartoe reeds een droogschuur gerestaureerd en deze als een cultuurhistorisch museum ingericht. Door middel van, naast het Panhoes geplaatste, informatieborden krijgt de belangstellende een goed beeld van de historie van de Panovenhof. Hier wordt het verhaal van de vroegere steenovens verteld en uitgebeeld. Het toevoegen van een woning in de enclave is geen meerwaarde. Waarom moet een bepaalde tijd, een bepaalde historie, teruggebracht worden om een nieuwe woning te kunnen bouwen? Waarom wordt het landschap dat nu als uniek beschouwd mag worden niet tot het uiterste beschermd?

Archeologie; voortijdig onderzoek grondwerkzaamheden.
Op basis van adviezen van het RAAP onderzoek zijn er voortijdig grondwerkzaamheden noodzakelijk. De aanvraag is onvoldoende helder, onvoldoende specifiek, het is onvoldoende controleerbaar wat er met de adviezen van RAAP (versie juli 2021) wordt gedaan.
Historische resten zouden in het geding zijn. Wij zijn van mening dat de adviezen van RAAP over de zorgen om historische resten opgevolgd dienen te worden en voorafgaand aan het akkoord bevinden van deze aanvraag. En alleen in het geval wanneer de uitkomsten van het wetenschappelijk onderzoek van flora en fauna dit archeologisch onderzoek toelaten.

Plannen recreatie- en horeca-activiteiten zijn onduidelijk.
In het plan is beschreven dat het bouwen van een woning een verbetering is voor de omgevingskwaliteit. Wij zijn van een andere mening, omdat destijds bij het oprichten van de stichting Panoven met alle partijen en de bewoners van de Panovenhof is besproken om alleen het Panhoes te restaureren en van de enclave geen toeristisch park te maken. Informatie over de Panovenhof vindt plaats bij het gerestaureerde Panhoes. Het toerisme zou geen doel op zich zijn en er zou niet gewoond worden. Wij constateren dat de uitgangspunten van deze nieuwe aanvraag niet in overeenstemming zijn met de uitgangspunten van de bewoners van de Panovenhof.
Het vermoeden is dat de toerist een (modern land-) huis ziet en niet een cultuurhistorisch pand, zoals de aanvraag doet geloven.
In deze aanvraag krijgt het toerisme mogelijk een groter doel. Uit de aanvraag blijkt niet voldoende wat dit voor de toerist en de omwonenden, overige bewoners van de enclave, zal gaan inhouden. In het voortraject was er mogelijk sprake van een theetuin, wandelgebied, de recreatieve fietser mag de plek verkennen en een bed- en breakfast. Is het de bedoeling de toeristen aan te trekken met alle gevolgen van dien, zoals de dynamiek die het met zich meebrengt? Enkele jaren geleden hebben wij helaas moeten ervaren dat de initiatiefnemer(s) horeca-activiteiten wilden creëren in de enclave. Opnieuw hebben wij zorgen om mogelijke ontwikkelingen op het gebied van recreatie en horeca in deze enclave door de initiatiefnemer(s) in samenwerking met de gemeente. De aanvraag is onvoldoende specifiek, onvoldoende meetbaar (niet controleerbaar), niet acceptabel en bevat zorgen voor de toekomst bij de omwonenden t.a.v. de recreatie en horeca. Zo het lijkt is het aspect recreatie in een eerdere fase erbij gehaald om de gemeente mee te krijgen, om uiteindelijk de wens er te kunnen wonen te doen slagen.

Argument woningnood niet passend voor deze uitzonderlijke bestemmingsplanwijziging.
Grijpt de gemeente ieder secundair bijkomend doel aan voor het toelaten van te bouwen nieuwe woningen, om de woningnood op te lossen en nog wel op dit unieke stukje grond waar we uiterst zuinig op dienen te zijn? Dit lijkt op paniekvoetbal en 1 woning scheelt landelijk gezien niets op een gloeiende plaat. Het argument van de woningnood is niet passend bij het beleid van de gemeente voor dit plan, temeer omdat er reële alternatieven zijn.

Er zijn reële alternatieven binnen de bestaande kaders.
In beginsel zijn er voor de initiatiefnemer(s) die er wil(len) wonen reële alternatieven, gezien het feit dat de initiatiefnemer(s) beschikken over 2 boerenerven en er in Meddo een bouwterrein is gecreëerd door de gemeente. Er zijn reële alternatieven om in Meddo te wonen. Waarom wordt het bouwen op bestaande boerenerven onbenut gelaten? Kunnen er schuurwoningen gemaakt worden van bestaande bijgebouwen? Kan een loopstal omgebouwd worden als werkplaats of kan deze vervangen worden voor een woonhuis? In de

aanvraag ontbreekt een voorafgaand onderzoek of wel verantwoording op het aspect van 'reële alternatieven op bestaande erven'.

Alternatief steenfabriekje/droogschuur; nieuwbouw is geen kwaliteitsverbetering t.o.v. het huidige beeld.
Wij zijn van mening dat het cultuurhistorische de omgevingskwaliteit meer verbetert wanneer je het steenfabriekje/droogschuur als ruïne, in de huidige staat, laat. Zie als voorbeeld de ruïne nabij de Berenschotbrug in Miste. Zoals nu de plannen er liggen wordt de historie niet beschermd. Voor hetzelfde geld komt er een hoog, groot (modern) landhuis te staan. De aanvraag is op dit onderdeel onvoldoende specifiek, niet meetbaar (controleerbaar) en niet acceptabel.
Compensatie door middel van een landschapsplan gaat hier niet op, omdat je geschiedenis niet kunt compenseren.

Sluipenderwijs holt het agrarisch- natuurlandschap uit.
Het bouwen van een nieuwe woning met nieuw bijgebouw is het hoofddoel van de aanvraag. Sluipenderwijs is er afbraak van natuur- en cultuurhistorische waarden. De kwaliteit van het agrarisch en natuurlandschap holt uit. Soorten verdwijnen. Waaruit blijkt, dat het bouwen/het wonen en leven geen schade oplevert voor de natuur en de omgeving? Wij hopen dat de gemeente zijn verantwoordelijkheid neemt voor een goede bescherming voor cultuurerfgoed en de natuur.

Twijfels over de oude fundering.
In de aanvraag en in het voortraject ervan is het uitgangspunt dat er wordt gebouwd op de oude bestaande fundering. Is dit de originele fundering? Het gebouw is ook in gebruik geweest als een stal voor het vee. De fundering kan dus ook deels van de latere veestal zijn geweest. Wat gebeurt er als de oude fundering niet voldoet?
Voorafgaand aan een akkoord voor deze aanvraag dient uit een onafhankelijk bouwkundig onderzoek te blijken of er wel of niet geheid moet worden. Wat betekent heien voor de flora en fauna, het welzijn van de omwonenden en de omliggende gebouwen?
Van het steenfabriekje/droogschuur is geen tekening en het is ook nooit ingemeten. Tekeningen van de te bouwen woning en bijgebouw ontbreken. In het voortraject is door de initiatiefnemer(s) voor het huis over de afmeting 12 bij 12 meter gesproken. Ogenschijnlijk lijkt de huidige afmeting van de bestaande fundering niet op deze afmeting. Voorafgaand dient uit een onderzoek te blijken of de oude fundering voldoet om op te bouwen. Wij zetten onze kanttekeningen en vragen die we in dit hoofdstuk beschrijven. Wanneer de twijfels m.b.t. de fundering onvoldoende onderzocht en beoordeeld zijn kan de aanvraag niet doorgaan en wanneer er niet op de oude fundering gebouwd kan worden.
Op de plek waar een nieuw bijgebouw gebouwd zal worden is echter **geen** fundering. Daar heeft ook nimmer een gebouw gestaan blijkt uit onderzoek.
De omgevingsvisie stelt duidelijk geen nieuwbouw of uitbreiding van gebouwen. Ook is in het voortraject gesteld dat er geen bijgebouwen komen, tenzij vooraf vastgesteld, gerefereerd naar historische indeling. Dit laatste is niet toegelicht en er ontbreekt een verantwoording in de aanvraag. Het hoort onzes inziens onder geschiedenisvervalsing en passend bij de wil om er te wonen en het met een nieuw bijgebouw functioneler te maken.

Participatie ten behoeve van de gehele enclave.
Het plan is duidelijk een initiatief van een burger/burgers die op die plek een woning wil(len) bouwen. Wonen is het uitgangspunt. In samenspraak met de gemeente is dit plan tot stand gekomen. De gemeente is voorbijgegaan aan het gesprek met de omwonenden, de bewoners van de enclave, alvorens dit plan openbaar te maken. In dit opzicht zijn wij als omwonenden gepasseerd. In andere wijken worden bewoners door de gemeente betrokken bij wijzigingen in hun wijk. Wij hebben het recht om te reageren vanuit een zienswijze. Een reactie op te stellen valt ons zwaar, omdat we een soort van strijd aan moeten gaan met de gemeente en de initiatiefnemer. Waar de ene burger baat heeft bij zijn initiatief kan de andere burger een reactie, in dit geval een zienswijze, geven. Hierbij trekt de laatste, diegene die buitenspel staat, vanaf het begin aan het kortste eind, omdat de trein al lijkt te lopen en niet meer te stoppen is. Waarbij wij niet moeten vergeten dat het bijna een onmogelijke strijd is voor een burger om er iets van te vinden. We weten dat het gevecht om behoud van het goede, het karakteristieke unieke agrarische- en natuurlandschap, een strijd is die veel energie vergt ten opzichte van een gemeente, waar deze materie dagelijks werk is.
In hoeverre is er sprake van een mogelijke invulling van de historie en is een en ander voldoende bewezen?
Hoe ziet onze woonwijk/woonomgeving er in de toekomst uit? Wat zijn de plannen met de totale enclave? Hoe ziet de enclave er in de toekomst uit? Wat betekenen de plannen voor de omwonenden, de bewoners van de

enclave? Kunnen we nog meer woningen verwachten in de enclave, gezien de funderingen die er mogelijk nog liggen?
Voorafgaand aan een akkoord voor deze aanvraag dient er uit een onafhankelijk deskundig onderzoek te blijken welke consequenties de aanvraag heeft voor het welzijn en welbevinden van de omwonenden en alle inwoners van de enclave. Wat is het verschil in financiële waarde van de omliggende gebouwen en percelen en alle andere percelen en gebouwen in de totale enclave gezien de bestemmingsplanwijziging?
Wat is de meerwaarde/kwaliteitswaarde van dit plan voor de bewoners van de Panovenhof? Uit welk onderzoek blijkt dat? Wat is de kwaliteitswaarde voor de mens en de flora en fauna? Wat draagt het bouwen van een woonhuis bij of juist niet bij aan het welzijn/welbevinden van de huidige bewoners van de Panovenhof? Is hier een onderzoek naar ingesteld door een onafhankelijk bureau?
Overige vragen die bij ons opkomen zijn: ligt het pad in de meest gewenste richting, geeft het begaan ervan geen rechtstreekse lichtsignalen van de vervoermiddelen? Is er over een alternatief nagedacht?
Hoe is het gesteld met het huidige onderhoud en de veiligheid van de hoge eiken? In het verleden en pasgeleden zijn er geregeld eiken omgevallen. Wij blijven onze zorgen houden om het onderhoud ervan en daarmee de veiligheid. Wij willen geen risico's lopen.
Hoe is het gesteld met ons verzoek om de nieuwe beplanting of begroeiing niet als een groene muur of schutting neer te zetten?
In het voortraject is ons ter ore gekomen dat de klinkers op de wegen weer zouden terugkomen in de enclave. In de aanvraag lezen we hier niets meer van terug.

Precedent en het hek van de dam.
Het plan is niet acceptabel wanneer het individueel belang boven het algemeen maatschappelijk belang wordt gesteld. Na het aannemen van deze bestemmingsplanwijziging treedt er een precedentwerking op ten aanzien van het hergebruik van cultuurhistorische funderingen en het agrarische en natuurlandschap. Wat gaan de initiatiefnemers met de andere funderingen doen? Wat staat ons als omwonenden nog meer te wachten? Is er al in beeld gebracht waar nog meer funderingen of ruïnes van mogelijke panovens liggen? Of waren het verplaatsbare, tijdelijke ovens? Of zijn het funderingen van kippenhokken, varkenshokken of paardenstallen? Welke initiatieven volgen er nog meer voor nieuwe erven? Kan in de toekomst iedere eigenaar van een agrarisch gebied op een oude fundering een nieuw erf creëren en een nieuw huis bouwen?

Tot slot.
Gaat de gemeente het sfeervolle, unieke, karakteristieke agrarische landschap met zeldzame en bijzondere natuurwaarden opofferen voor een nieuw te bouwen huis en de bijkomende dynamiek? De consequenties zijn maatschappelijk niet te overzien en het hek is van de dam.

